

Autyzm-objawy, przyczyny, terapia

- Ryki, 26.11.2021 r

◇ Gustaw Kozak

Zaburzenia rozwoju psychologicznego

- ◆ Systemy klasyfikacji:
- ◆ ICD 10 – Europa, DSM 5 – USA (od 2014 r, wcześniej DSM IV)
- ◆ F 80-F 90 zaburzenia dziecięco – młodzieżowe, pozostałe wg klasyfikacji dla dorosłych
- ◆ F 80 zaburzenia rozwoju mowy
- ◆ F 81 specyficzne zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych (dysleksja, dysgrafia, dyskalkulia)
- ◆ F 82 specyficzne zaburzenia rozwoju funkcji motorycznych
- ◆ F 84 całościowe zaburzenia rozwoju (spektrum autyzmu wg DSM 5)

Zaburzenia zachowania i emocji

- ◊ F 90 Zaburzenia hiperkinetyczne (ADHD, ADD wg DSM 5)
- ◊ F 91 Zaburzenia zachowania
- ◊ F 93 Lęk separacyjny
- ◊ F 94 Mutezm wybiórczy
- ◊ F 95 Tiki
- ◊ F98 Moczenie mimowolne i zanieczyszczanie się

Autyzm

1943 - Leo Kanner- early infantile autism

- ograniczenie lub brak kontaktu z innymi osobami
- fascynacja przedmiotami.
- obsesyjne pragnienie niezmienności otoczenia
- stereotypowe ruchy i wokalizacje związane z lękiem przed zmianami.
- mutyzm lub posługiwanie się językiem w sposób nie służący komunikacji
- wysepki umiejętności

Autyzm genetyka

- Współczynnik zgodności u bliźniąt jednojajowych w porównaniu z dwujajowymi 60-90 % wobec 0-20 %
- Udział czynników genetycznych w ryzyku zachorowania jest jednym z najwyższych wśród wszystkich zaburzeń psychicznych od 0,4 do 0,9

Autyzm czynniki ryzyka

- Wiek rodziców
- Matczyne czynniki metaboliczne (nadciśnienie, cukrzyca)
- Leki: walproinian, metamizol...
- Infekcje wewnątrzmaciczne
- Niedoczynność tarczycy u mamy
- Cukrzyca ciężarnych
- Palenie papierosów
- Poród przed terminem
- Mała masa urodzeniowa

Autyzm rokowanie

- Około 25 % dzieci z diagnozą ze spektrum autyzmu zaczyna mówić między 2 a 3 rokiem życia
- Mniej niż 5 % dzieci zdrowieje całkowicie
- W wieku dorosłym połowa obserwowanych pacjentów była zatrudniona w pełnym lub częściowym wymiarze
- 12 % osób mieszkało samodzielnie
- 56 % osób mieszkało ze swoimi rodzicami

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

- Autyzm
- Autyzm atypowy
- Zespół Aspergera
- Zespół Retta
- Dziecięce Zaburzenia Dezintegracyjne
- Zaburzenia hiperkinetyczne z towarzyszącym upośledzeniem i ruchami stereotypowymi
- Całościowe Zaburzenia Rozwoju nie ujęte w innych kategoriach diagnostycznych

AUTYZM ICD/DSM

ICD 10	DSM 5
Całościowe zaburzenia rozwoju	Spektrum autyzmu
Odrębna grupa diagnostyczna	Grupa diagnostyczna w ramach zaburzeń neurorozwojowych
Obejmuje:autyzm, Zespół Aspergera, Zespół Retta, dziecięce zaburzenia dezintegracyjne, inne całościowe zaburzenia rozwoju	Spektrum autyzmu
-	Stopień nasilenia objawów 1-3
Kryterium dgn wieku (3 lata)	Wczesny początek
Kryterium dgn zaburzenie rozwoju mowy	brak

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

- Upośledzenie funkcjonowania społecznego
- Zaburzenia komunikacji
- Ograniczony i powtarzający się wzorzec aktywności
- Wczesny początek

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

- ◈ A. Nieprawidłowy rozwój widoczny przed 3 r.ż. w co najmniej jednym z następujących obszarów:
  - Rozumienie i ekspresja językowa używana w społecznym komunikowaniu się
  - Rozwój wybiórczego przywiązania społecznego lub wzajemnych kontaktów społecznych
  - Funkcjonalna lub symboliczna zabawa

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

- ◆ B. Co najmniej 6 objawów spośród wymienionych w punktach 1, 2, 3, przy czym, co najmniej 2 z nich z punktu 1 i po co najmniej jednym z punktów 2 i 3
- 1. Jakościowe nieprawidłowości wzajemnych interakcji społecznych przejawiane co najmniej w dwóch z następujących obszarów:
  - Niedostateczne wykorzystanie kontaktu wzrokowego, wyrazu twarzy, postawy ciała i gestów do odpowiedniego regulowania interakcji społecznych
  - Niedostateczny rozwój związków rówieśniczych obejmujących wzajemne dzielenie zainteresowań, czynności i emocje

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

- Brak odwzajemniania społeczno-emocjonalnego, przejawiający się brakiem lub odmiennieścią reagowania na emocje innych osób, albo brakiem modulacji zachowania w odniesieniu do środowiska społecznego, albo słaba integracja zachowań społecznych, emocjonalnych i komunikacyjnych
- Brak spontanicznej potrzeby dzielenia z innymi radości, zainteresowań lub osiągnięć.

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

2. Jakościowe nieprawidłowości w porozumiewaniu się przejawiane co najmniej w jednym z następujących obszarów:

- Opóźnienie lub brak języka mówionego, bez próby kompensowania za pomocą gestów lub mimiki jako alternatywnego sposobu porozumiewania się
- Niedostatek inicjatywy i wytrwałości w podejmowaniu wymiany konwersacyjnej, w której zachodzą zwrotne reakcje na komunikaty innej osoby
- Stereotypowe i powtarzające się, idiosynkratyczne wykorzystywanie słów i wyrażeń
- Brak spontanicznej różnorodności zabawy w udawanie „na niby” lub zabaw nawiązujących do ról społecznych

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

3. Ograniczone, powtarzające się i stereotypowe wzorce zachowań, zainteresowań i aktywności przejawiane w co najmniej jednym z następujących obszarów:
  - Pochłonięcie jedną zabawą lub kilkoma stereotypowymi zabawami o nieprawidłowej treści i zogniskowaniu
  - Wyraźnie kompulsywne przywiązanie do specyficznych, нефunkcjonalnych czynności rutynowych i zrytualizowanych
  - Stereotypowe, powtarzające się manieryzmy ruchowe, obejmujące albo stukanie lub kręcenie palcami albo złożone ruchy całego ciała
  - Koncentracja na cząstkowych lub нефunkcjonalnych właściwościach przedmiotów służących do zabawy, takich jak: zapach, struktura powierzchni, powodowanie hałasu lub wibracji

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

C. Obrazu klinicznego nie można wyjaśnić innymi odmianami całościowych zaburzeń rozwojowych ani specyficznymi zaburzeniami rozwojowymi języka, wtórnymi trudnościami społeczno-emocjonalnymi, reaktywnymi i selektywnymi zaburzeniami przywiązania, upośledzeniem umysłowym z cechami zaburzeń emocji i zachowania, schizofrenią o bardzo wczesnym początku ani zespołem Retta.

AUTYZM Klasyfikacja ICD 10

- Autyzm atypowy
- ✓ Nietypowość czasu wystąpienia (po 3 r. ż.)
- ✓ Nietypowość symptomatologii- nie spełnia wszystkich kryteriów autyzmu

ZESPÓŁ ASPERGERA Klasyfikacja ICD 10

- 8 x częściej u chłopców
- ✓ Brak opóźnienia rozwoju mowy
- ✓ Bardzo wyraźne zaburzenia interakcji społecznych, niezdarność ruchowa
- ✓ Epizody psychotyczne w okresie dojrzewania
- ✓ Iloraz Inteligencji w normie, często wysoki, typowa dysharmonia, II sł> II bezsłowna

ZESPÓŁ ASPERGERA Klasyfikacja ICD 10

- Jakościowe zaburzenia wzajemnych interakcji społecznych jak w autyzmie
- ✓ Niezwykłe nasilone, wyizolowane zainteresowania lub powtarzające się stereotypowe wzorce zachowań, zainteresowań i aktywności
- ✓ Kryteria wykluczenia: autyzm, schizofrenia, OCD, osobowość anankastyczna, zaburzenia więzi

ZESPÓŁ Retta

- Występuje wyłącznie u dziewcząt
- Początek zwykle pomiędzy 7 a 24 miesiącem życia
- Około 4 rż zaczyna rozwijać się ataksja tułowia i apraksja
- Zanikanie celowych ruchów rąk, stereotypie typu mycia rąk, hiperwentylacja
- Zahamowanie rozwoju społecznego i umiejętności zabawy

SPEKTRUM AUTYZMU

Klasyfikacja DSM 5

1. Brak kategorii diagnostycznej Zespół Aspergera, Zaburzeń Dezintegracyjnych oraz Innych Całościowych Zaburzeń Rozwoju
  2. Brak kryterium opóźnienia rozwoju mowy
  3. Dwie grupy objawów:
    - ▢ Zaburzenia relacji społecznych
    - ▢ Stereotypowe zachowania/zainteresowania
- Trzy stopnie nasilenia w zależności od wymaganego wsparcia w funkcjonowaniu

SPEKTRUM AUTYZMU

Klasyfikacja DSM 5

4. Należy uwzględnić w diagnozie:

- ▣ współwystępującą niepełnosprawność intelektualną
- ▣ współwystępujące z rozwoju mowy
- ▣ czy współwystępują inne choroby

AUTYZM ???

...co powinno dać do myślenia...

- ✓ Czy lubi, czy „idzie” do dzieci?
- ✓ Czy ma „wspólne sprawy z innymi dziećmi”?
- ✓ Czy jest samotne na przerwach w szkole?
- ✓ Czy bywa zadowolone, dumne?
- ✓ Czy odpowiada na pytania?
- ✓ Czy się „zamyśla”?
- ✓ Jak reaguje na pochwały?
- ✓ Czy rozumie żarty?

AUTYZM ???

...co powinno dać do myślenia...

- ✓ Duuuży bałagan...ale dziecko wie gdzie czego szukać...
- ✓ Posłuszeństwo na baaardzo niskim poziomie
- ✓ Częste wydawanie dźwięków bez kontekstu społecznego
- ✓ Zwykle osamotnione
- ✓ Nie lubi zmian, np. lekcje przeniesione do innej sali to problem
- ✓ Pewna dziwność, dziwaczność
- ✓ Skrupulatne przestrzeganie zasad
- ✓ Nie jeździ na wycieczki szkolne

...dziękuję Państwu za uwagę...i zdrowia życzę nam wszystkim...